

Erfgoedwet

Veld	Invulling	Toelichting
ID:	8	
Titel:	Erfgoedwet	
Type:	Wet- en regelgeving	
Dekking:	Nationaal	
Officiële naam:		
Verwijzing:	Tekst van de Wet	
Begin-/eindjaar:	Datum aanname: 9 december 2015 Datum inwerkingtreding: 1 juli 2016	Onderstaande informatie heeft betrekking op de tekst geldend op: 01/11/2024.
Verantwoordelijke minister:	Minister van OC&W	
Status:	Vigerend	
Toepassingsgebied:	Territoriale zee, aansluitende zone	<p>De Erfgoedwet is van toepassing op het grondgebied, inclusief de territoriale zee. Hoofdstuk 5 over de archeologische monumentenzorg is tevens van toepassing in de aansluitende zone.</p> <p>Het Mijnbouwbesluit bepaalt dat indien bij mijnbouwactiviteiten op het continentaal plat een archeologisch monument als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet of een vermoedelijk archeologisch monument wordt gevonden of een archeologische vondst als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet wordt aangetroffen, artikel 5.10 van de Erfgoedwet van toepassing is en dat de artikelen 56, 58, eerste lid, en 59 van de Monumentenwet 1988, zoals die wet luidde voor inwerkingtreding van de Erfgoedwet, van overeenkomstige toepassing zijn.</p>
Kruisverwijzing:	<ul style="list-style-type: none"> • Omgevingswet • Mijnbouwbesluit • <i>Handhavingsplan cultureel erfgoed Noordzee en Waddenzee</i> • <i>North Sea Prehistory Research and Management Framework (NSPRMF) 2019</i> • <i>Visie Erfgoed en Ruimte</i> • Verdrag cultureel erfgoed onder water • <i>Verdrag van Valletta (Verdrag van Malta)</i> 	
Uitvoerende wetgeving:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Besluit Erfgoedwet archeologie</i> 	
Trefwoorden:	Archeologie, wetenschappelijk onderzoek	

Essentie:

De Erfgoedwet is van toepassing op het grondgebied, inclusief de territoriale zee. Hoofdstuk 5 over de archeologische monumentenzorg is tevens van toepassing in de aansluitende zone. De Erfgoedwet vervangt de Monumentenwet 1988.

Het Mijnbouwbesluit bepaalt dat indien bij mijnbouwactiviteiten op het continentaal plat een archeologisch monument als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet of een vermoedelijk archeologisch monument wordt gevonden of een archeologische vondst als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet wordt aangetroffen, artikel 5.10 van de Erfgoedwet van toepassing is en dat de artikelen 56, 58, eerste lid, en 59 van de Monumentenwet 1988, zoals die wet luidde voor inwerkingtreding van de Erfgoedwet, van overeenkomstige toepassing zijn.

Voor de territoriale zee en de aansluitende zone is met name hoofdstuk 5 van de Erfgoedwet, dat ziet op archeologische monumentenzorg, van belang. Hierbij kan worden opgemerkt dat uit de ervaring met de Monumentenwet 1988 in de afgelopen jaren was gebleken dat de bescherming van archeologisch erfgoed onder water onvoldoende was. In de praktijk bleek het verbod tot het verrichten van een opgraving op zee niet te handhaven. De problematiek zat vooral in de wijze waarop archeologische monumenten en het doen van opgravingen waren omschreven. In tegenstelling tot op het land, liggen maritieme archeologische monumenten vaak op de bodem in plaats van in de bodem. Verwijdering van dat erfgoed kan dan zonder (merkbare) verstering van de bodem geschieden. Daarnaast liggen toebehoren van bijvoorbeeld een scheepswrak vaak rond een wrak en is achteraf lastig aan te tonen dat deze spullen tot dat wrak behoorden. Tot slot is er bij erfgoed onder water doorgaans geen sprake van het opsporen of onderzoeken van archeologische monumenten. Het erfgoed is zichtbaar en wordt simpelweg meegenomen zonder dat van opsporen gesproken kan worden. Naar aanleiding van deze problematiek zijn in de Erfgoedwet enkele aanpassingen aangebracht in de formuleringen rond archeologische monumenten en opgravingen. Deze aanpassingen beogen de oorspronkelijk bedoelde bescherming van maritiem erfgoed te garanderen.

Het uitgangspunt van hoofdstuk 5 van de Erfgoedwet is een opgravingsverbod (artikel 5.1). Een opgraving is in dit artikel gedefinieerd als handelingen te verrichten met betrekking tot het opsporen, onderzoeken of verwerven van cultureel erfgoed of onderdelen daarvan, waardoor verstering van de bodem, of verstering of gehele of gedeeltelijke verplaatsing of verwijdering van een archeologisch monument of cultureel erfgoed onder water optreedt.

Opgravingen kunnen slechts worden uitgevoerd met een certificaat dat op aanvraag wordt verstrekt door een instelling die door de Minister van OC&W hiertoe is aangewezen (artikelen 5.1 en 5.2). Artikel 5.4 bevat de voorwaarden die aan een certificaat zijn verbonden. De houder van het certificaat is onder andere verplicht de opgraving op een professionele wijze te verrichten. Artikel 5.5 maakt het mogelijk bij of krachtens AMvB nadere regels aan de certificering te stellen. De melding van opgravingen, het overdragen van vondsten en het eigendom van vondsten is geregeld in de artikelen 5.6 en 5.7. Een archeologische vondst die is aangetroffen bij een opgraving en waarop niemand zijn recht van eigendom kan bewijzen, is eigendom van de Staat, indien de vondst is aangetroffen buiten het grondgebied van enige gemeente. Dit betreft het deel van de territoriale zee voorbij het gemeentelijk ingedeelde gebied en de aansluitende zone. Artikel 5.10 regelt archeologische toevalsvondsten. Een persoon die anders dan bij het verrichten van opgravingen een vondst doet waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een archeologische vondst betreft, meldt dit zo spoedig mogelijk bij de Minister van OC&W.

In de Visie Erfgoed en Ruimte is als doelstelling voor de Noordzee opgenomen om het cultureel erfgoed goed te positioneren bij ruimtelijke ontwikkelingen op de Noordzee.